

Til: Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø
Nyropsgade 30, 1780 København V
kvaelstof-klima@sgav.dk (cc til chpawi@sgav.dk og tobfel@sgav.dk)
J.nr. 2026-16524

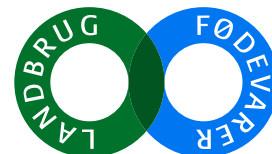
Høring af udkast til bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2026/2027 (gødskningsbekendtgørelsen)

Generelle bemærkninger

Landbrug & Fødevarer (L&F) fremsender hermed høringssvar til gødskningsbekendtgørelsen for planperioden 2026/2027. Som L&F har meldt ud tidligere, kommer bekendtgørelsen alt for sent i høring. Gødskningsreglerne bliver kendt for sent i forhold til landbrugerens planlægning, og ikke mindst i forhold til, at der er tale om en overgangsperiode til Udledningsbaseret Markregulering (UMR). Dette forstærkes yderligere af en helt uacceptabelt kort høringsperiode fra d. 15. juni til d. 24. juni kl. 12, som ovenikøbet falder sammen med andre parallelle høringer af centrale bekendtgørelser. Det gør det reelt umuligt at gennemføre en grundig og kvalificeret behandling, og er derfor en stærkt utilfredsstillende høringsproces.

L&F vil kraftigt opfordre SGAV til at beskrive overgangen, samt overlappet mellem reglerne i denne bekendtgørelse og reglerne i UMR i vejledningsmaterialet til denne bekendtgørelse. Dertil er L&F uforstående overfor, at der er valgt en overgangsløsning som indebærer, at landmændene underlægges dobbeltregulering med tilhørende administrative omkostninger. SGAV bør redegøre for andre mindre indgribende løsninger, samt afdække og fremlægge de administrative omkostninger som følger af overlappet i reguleringer. Desuden skal det nævnes, at det ikke længere er nok at overholde kvælstofkvoten, fordi der i perioden fra d. 1. januar 2027 til d. 31. juli 2027, samtidigt skal overholdes en udledningskvote. Det kan skabe sammenfald i tilfælde, hvor der tilføres kvælstof efter de nuværende regler, hvor der efterfølgende er en risiko for, at det medfører en overtrædelse af udledningskvoten i 2027. L&F finder, at dette efterlader landmændene i en meget vanskelig og helt urimelig situation.

L&F mener desuden, at den tilhørende vejledning bør komme i høring samtidig med bekendtgørelsen for at sikre korrekt forståelse af reglerne, og som minimum inden d. 1. august 2026, hvor den træder i kraft. Det er essentielt for landmænd og konsulenter at vide, om udmøntningen er af sproglige eller ordensmæssig karakter, eller om der er tale om materielle ændringer. Vi forudsætter, at hvis der er tale om materielle ændringer, altså ændringer der gør, at landmænd og konsulenter skal gøre eller beregne noget anderledes, så fremgår det konkret af høringsbrevet, og den tilhørende vejledning i afsnittet "Nyt siden sidst".

Ændrede krav til økologiske grise

L&F anerkender indsatserne for at afbøde konsekvenserne af de ændrede normtal for gødningen fra økologiske grise. Vi vil dog gøre opmærksom på, at den reelle varsling af ændringen kommer med meget kort varsel. De ændringer I har varslet d. 15. juni gøres gældende fra d. 1. august, og det kan blive vanskeligt for landmændene, at tilpasse deres harmoniareal eller reducere deres produktion, og få tilpasset leveringskontrakter med så kort varsel. Udfordringen er særlig stor for de bedrifter der alene har søer og smågrise på friland, uden mulighed for gødningsopsamling og afsætning til andres harmoniarealer. Vi vil opfordre til, at der afsøges muligheder for længere tilpasningsperioder for sådanne bedrifter.

Nye typer husdyrgødning for udegående dyr for at sikre overensstemmelse over til UMR

L&F vurderer umiddelbart, at ændringen indebærer en skærpelse ift. eksisterende regler. Det er dog ikke muligt at vurdere, hvad det har af konsekvenser for landmanden, når reglerne for UMR stadig ikke er kendte, samt den meget korte høringsperiode. L&F har bedt SEGES Innovation (SI) om at estimere, hvad udnyttelseskravet bør være. I lyset af den meget korte høringsfrist har det udelukkende været muligt at indhente en hurtig vurdering fra SI som fremgår af de specifikke bemærkninger til §36.

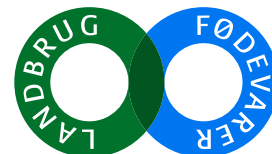
Nye krav til overførsler af gødning

Det fremgår af høringen, at der fremadrettet stilles øgede krav til anvendelse af gødningskvitteringen og indberetning. Fremadrettet skal skemaet også anvendes til overførsel af alle gødningstyper, herunder kunstgødning, og der bliver derfor stillet krav om to-partsignering (både afgiver og modtager) for at en overdragelse godkendes i gødningsregnskabet. Derudover indføres der yderligere krav til indberetning ved overførsel til/fra udlandet, samt krav om flere oplysninger (f.eks. dato for leverance). Der er derfor tale om væsentlige udvidelser af de eksisterende administrative forpligtelser.

Kravet om to-partssignering kan desuden føre til, at landmanden uberettiget mister fradragsretten, hvis modparten ikke reagerer rettidigt, hvilket indebærer, at landmandens retstilling gøres afhængig af tredjemands handlinger eller undladelser. Af hensyn til retssikkerhed bør det overvejes, om der kan indføres sikkerhedsventiler.

L&F forventer, at denne justering vil føre til øgede administrative byrder for landmændene i forbindelse med overførsel af gødning. L&F ønsker derfor en mere præcis redegørelse for, hvordan det administrative flow ændres i forbindelse med overdragelse af gødning, og hvad dette betyder for landmændenes administrationsomkostninger. Af hensyn til proportionalitetsprincippet bør det vurderes, om der kan anvendes mindre indgribende løsninger til at opfylde formålet, end de øgede krav (som økonomisk indebærer en ikke ubetydelig administrativ byrde, jf. høringsbrevet).

De skærpede krav forudsætter velfungerende digitale systemer. Det bør sikres, at mangler i systemerne ikke kan have retsvirkning til skade for landmanden. Da det elektroniske B1 skema blev indført, var der en række IT-udfordringer forbundet med anvendelse af skemaet, som blandt andet gav udfordringer med overblik og muligheden for at kvalitetssikring hos rådgiverne. Derudover var signeringsprocessen for modtageren ikke teknisk gennemskuelig, hvilket gav anledning til fejl. Det er vigtigt, at det sikres at udvidet brug af skemaet ikke medfører yderligere lignende udfordringer.

L&F vil desuden gerne sikre sig, at det forsat bliver muligt at lave B1-skemaer for bedrifter, som ikke er med i Register for gødningsregnskab eller bruger af Tastselv, hvor det er muligt at fratække, det afsatte husdyrgødning til evt. særlige naturarealer mv. i gødningsregnskabet.

Afsætning af kunstgødning mellem bedrifter, der er med i Register for Gødningsregnskab, skal også indberettes i gødningskvitteringen. Tidligere har konsulenter og landmænd kunne lave udtræk af lister ifm. udarbejdelse af gødningsregnskaber. Denne funktion er meget anvendt af konsulenter til overblik, og derfor appelleres der til, at det stadig er en mulighed. Hvis der i stedet skal benyttes et alternativ i gødningskvitteringen, skal dette beskrives grundigt i vejledningen.

Samtidig med implementering af den kommende UMR, skaber det risiko for uklarhed i regelsæt og dobbeltregulering, selvom dette søges afværget. Der bør derfor sikres klare overgangsregler og vejledning ift. den samtidige implementering af ny regulering for at afværge overgangsproblematikker.

Type 2 korrektion

Erhvervet ønsker, at det skal være muligt at korrigere pr. site/CHR.nr. og ikke på cvr.nr-niveau. Det skyldes, at mange bedrifter opkøber eller lejer nye stalde, hvorfor der kan være forskellige staldsystemer på bedriften med tilhørende forskel i effektivitet på de enkelte sites.

Gødskning af græs ift. kløverandelen i marken

Det skal være muligt at ændre afgrødekode fra f.eks. 260 til 263 undervejs i græsmarkens levetid, hvis kløveren forsvinder. Så det er det reelle kløverindhold, der bestemmer kvælstofkvoten til græsmarken. Ellers kan det betyde, at græsmarkens varighed nedsættes, da det ikke er muligt at opretholde udbyttet, når kløverandelen falder i takt med, at marken bliver ældre. Den kortere varighed virker kontraproduktivt ift. det politiske ønske om længerevarende græsmarker, og mindsket risiko for kvælstofudvaskning og lattergasemission forbundet med omlægning.

Styrelsen har tidligere skrevet i høringsvarsnotatet for Bek. 2024/2025 at det burde være muligt:

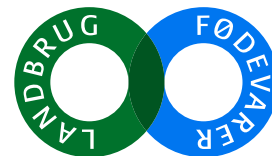
"Landbrugsstyrelsen har arbejdet på en løsning, hvorved normen for græs fastsættes ud fra det faktiske indhold af kløver i marken, men har været udfordret at samspillet til kvægundtagelsen. Med afviklingen af kvægundtagelsen arbejdes der videre med en løsning".

Udnyttelsen af efterafgrøder på biogasanlæg

L&F mener stadig, at det vil være positivt for energisektoren og næringsstofbalancen, hvis landbrugere høster deres efterafgrøder og får dem afgasset i biogasanlæg. Denne praksis tillader recirkulering af næringsstoffer og muliggør, at afgasset biomasse kan bruges som gødning på et tidspunkt, hvor den kommende hovedafgrøde kan udnytte den optimalt. Dette giver en række klima- og miljøfordele, da det reducerer risikoen for kvælstofstab og fremmer bedre udnyttelse af næringsstofferne. L&F opfordrer derfor til, at reglerne for fratæk af kvælstof i gødningsregnskabet, ligeledes bør være gældende for næringsstoffer i afgasset biomasse, der har ophav fra efterafgrøder.

Eftervirkning kvælstoffikserende efterafgrøder

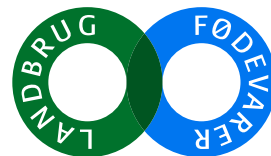
Eftervirkningen for kvælstoffikserende efterafgrøder er sat for højt (50 kg N pr. ha.) i forhold til, hvad landmanden oplever som opnåeligt. Den høje indregnede eftervirkning bevirker, at der ikke er mange, der gør brug af denne mulighed. L&F mener dog, at det er meget vigtigt, at dette alternativ til

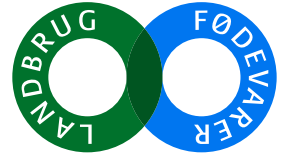
efterafgrøder fastholdes som en mulighed fremadrettet, og derfor appelleres der til, at SGAV får udarbejdet et større fagligt grundlag på flere lokaliteter i Danmark, så eftervirkningen kommer ned på et mere realistisk og i praksis opnåeligt niveau.

Specifikke kommentarer til bekendtgørelsesudkastet:

Paragraf	Kommentar
§ 9, stk. 4	<p>Dokumentation og fristen 31. juli for solgt græs, er blevet tilføjet uden at have været nævnt.</p> <p>Denne dato er blevet tilføjet uden SGAV har gjort opmærksom på den. Datoen kan være svær at overholde, hvis man gerne vil sikre sig foder til sine dyr i det følgende år, hvis avl af foder skulle slå fejl pga. tørke.</p> <p>Hvis det på den enkelte bedrift viser sig, at man har foder i overskud, så sælger man det først efter høst, altså efter d. 31. juli.</p> <p>Denne dato skal minimum rykkes til d. 1. september, evt. til d. 31. december.</p>
§ 13, stk. 5 og § 14	<p>Det bør være muligt at overtage dokumentation fra tidligere ejer/cvr.nr. i forbindelse med korrektion af N-normen ved højere udbytte, som minimum, hvis ejerkredsen bag virksomheden er den samme (ved skift af cvr.nr.)</p>
§ 16	<p>Gælder muligheden for at ændre i sit gødningsregnskab for denne planperiode frem til d. 31. marts 2028?</p>
§ 18	<p>Beskriver afsætning af "gødning". Synes ikke "gødning" er defineret i § 2?</p>
§ 24	<p>"En virksomhed kan i gødningsregnskabet" ("i" mangler).</p> <p>L&F vil gerne opfordre til, at det skal være muligt at lave GKVIT uden at være medlem i LR eller RG. Alternativt skal det i særlige tilfælde være muligt at lave et B1-skema.</p>
§ 25	<p>I tilfælde af brand og tyveri og andre særlige omstændigheder (bør udvides med det som er skrevet med kursiv), så det også er muligt at søge denne dispensation ved uheld, hvor en tank med gødning fx lækker.</p>
§ 26	<p>Det har længe været et ønske fra konsulenter og landmænd, at det også skal være synligt på GKVIT, hvor mange tons, der er blevet overført, da landmanden bedre kan forholde sig til det.</p>
§ 30	<p>I Stk. 2, 4) står der, at der "Angivelse af at dyrene går på arealer, der i henhold til anden lovgivning ikke må tilføres mere gødning end der efterlades af husdyrene". Er det blot et afkrydsningsfelt?</p> <p>Hvis arealerne skal indtegnes eller lignende, så er det en voldsom byrde.</p>
§ 34/35 og 56	<p>Der er to paragraf 34.</p> <p>I paragraf 35 stk. 2, skal det rettes til Bilag 1, tabel 2. Det samme i § 37 og § 41 1)</p>
§ 36	<p>L&F noterer, at der er lavet en del tekstmæssige ændringer i kapitel 6 vedr. reglerne for type 1 og type 2 korrektion, men som vi læser det, er der ikke tiltænkt indholdsmæssige ændringer. Er det korrekt forstået? Det må i gerne bekræfte.</p>

	Desuden henvises der til Bilag 1, tabel 3, som er en tabel over godkendte hvedesorter til brødhvede. Det antages, at der menes Bilag 2, tabel 3.
§ 42, stk. 5	Tidligere var det muligt at bruge standardværdier for de partier eller slæt (jf. § 38, stk. 6). Dette er ikke længere en mulighed, og kræver derfor analyser af alle slæt, som ikke alle kvægbrugere gør rutinemæssigt. I 2025 er der 3 gange så mange analyser af 1. slæt (878) kløvergræsensilage sammenlignet med 5. slæt (282).
§ 43	Der menes nok opfodring i stedet for 'opfo-roring'.
§ 44, stk. 2	Er en skærpelse fra det nuværende krav på 4 foderkontroller til 6 kontroller om året. Det medfører øget udgifter til landmanden. Hvis dette fastholdes, er det vigtigt, at det fremgår som en ændring i vejledningen, hvor formålet og de administrative byrder tydeliggøres.
§ 46, stk. 4	Tidligere var det en sammenhængende periode på 365 dage i perioden fra d. 15. juni til d. 31. august. Bør det ikke stadig være 365 dage? Ellers er der tale om en væsentlig skærpelse af reglerne, som der skal gøres opmærksom på i vejledningen.
§ 46, stk. 4	På samme måde som § 42, stk. 5, er det nu blevet et krav, at der skal foreligge analyse af alle slæt/partier. Det vil være at foretrække, at man også kan anvende standardværdier for fodermidler der ikke er analyseret fx hjemmeavlet korn eller små slæt.
§ 55	<p>Udnyttelseskrav for får, geder og heste afsat direkte på mark bør fremgå af teksten også i tilfælde, hvor de er inkluderet sammen med andre dyr, så det står klart, hvor de hører til.</p> <p>L&F har bedt SI om at estimere, hvad udnyttelseskravet bør være. I lyset af den meget korte høringsfrist har det udelukkende været muligt at indhente en hurtig vurdering fra SI. SI's vurdering af de foreslåede udnyttelseskrav for kvælstof afsat direkte i marken er, at der er tale om en skærpelse. Skærpelsen er vigtigst for kvæg og heste, da langt flere kvæg og heste er på græs end f.eks. svin og fjerkræ.</p> <p>Kvæggødning (50%) Kvæggødning indeholder omtrent 60% plantetilgængeligt kvælstof (TAN) og 40% organisk kvælstof. N udnyttelsen af den organiske del vil i praksis være nul, da den afsættes meget uensartet og med meget lav udnyttelse. Udnyttelsen af TAN delen vil tilsvarende være lav, da den afsættes uensartet og uden indarbejdning, hvilket giver et relativt højt ammoniaktab. En hurtig vurdering vil være at udnyttelseskravet ikke bør være højere end 25%.</p> <p>Svinegødning (50%) Svinegødning indeholder omtrent 75% plantetilgængeligt kvælstof (TAN). Udnyttelsen vil derfor være højere end for kvæggødning.</p> <p>Fjerkrægødning (70%)</p>

	<p>Udnyttelseskravet vurderes for højt. Fjerkræsgødning afsættes i fast form med højt pH og derfor med højt tab af kvælstof i form af ammoniak. Afsættes desuden meget uensartet og tæt på staldsystemet. Udnyttelseskravet bør derfor ikke være højere end max 50%, og udnyttelsen er nok i praksis betydeligt lavere.</p> <p>Hestegødning etc. (55%). Heste udskiller kun ca. 25% af kvælstof i form af plantetilgængeligt kvælstof (TAN). En hurtig vurdering vil være at udnyttelseskravet ikke bør være højere end 25%.</p> <p>Fiberfraktion (55%)</p> <p>Fiberfraktionen har normalt en relativ lavt andel plantetilgængeligt kvælstof. Udnyttelsen vil derfor i praksis være betydeligt lavere end 55%. En hurtig vurdering vil være at udnyttelseskravet bør være omkring 35%.</p> <p>Væskefraktion (85%)</p> <p>Væskefraktion dannes normalt ved separering af kvæggylle og afgasset biomasse. Den separerede fraktion fra kvæggylle og afgasset biomasse vil normalt have et tørstofindhold der er højere end svinegylle og et TAN andel der er lavere end svinegylle. Udnyttelsen vil derfor i praksis være lavere end for svinegylle og udnyttelseskravet bør ikke være højere end for svinegylle (80%)</p>
§ 62	L&F opfordrer til, at det tydeliggøres i vejledningen, hvordan landmanden eller konsulenten opgør ultimolager ift. overgangen fra planperioden til kalenderår ved UMR.
§ 18 og § 65	Afsat kunstgødning skal fremadrettet indberettes via gødningskvittering. Det er en væsentlig forøgelse af de administrative omkostninger for landbruger.

Specifikke kommentarer til bilagene

Bilag 1, Tabel 1 Normer til landbrugsafgrøder (kvælstof og fosfor)

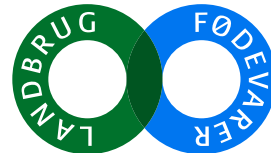
Udbyttelsenormen for vinterhvede (afgrødekod 11 og 13) er angivet forkert.

afgrøde	type	gødning	kvælstof	fosfor	nitrogen	potassium	calcium	magnesium	zink	bor	svovl	silicium	kobolt	nikkel	modul	modul	modul
11	Vinterhvede ²	0	Ja	54 (59)	175	67 (74)	180	71 (78)	201	84 (92)	20	8 (998)	218	67 (74)	120	1,5	1,5
13	Vinterhvede, brødhvede ²	0	Ja	54 (59)	215	67 (74)	220	71 (78)	241	84 (92)	20	8 (998)	258	67 (74)	160	1,7	0,0

L&F ønsker fortsat at Note 2) skal præciseres ift. hvad "alt andet end korn" indbefatter. Det har medført misforståelser i praksis. Regnes majs som korn? Og hvor er det defineret? Det kan ikke læses ud af det foreliggende materiale, og det har været vendt med styrelsen og AU.

Note 13) "Angivelsen af hvorvidt der er over eller under 50 pct. bælgssæd er afhængig er udsædsmængden baseret på frøantal" skal ændres, så det er det faktiske i marken som tæller jf. vores kommentar under: "Gødskning af græs ift. kløverandelen i marken".

Styrelsen har i tidligere høringssvarsnotat skrevet følgende: "Landbrugsstyrelsen har arbejdet på en løsning, hvorved normen for græs fastsættes ud fra det faktiske indhold af kløver i marken, men har

været udfordret at samspillet til kvægundtagelsen. Med afviklingen af kvægundtagelsen arbejdes der videre med en løsning”.

Kvægundtagelsen har været afviklet siden 1. august 2024, så nu må det være muligt til kommende planperiode at ændre note 13), til det faktiske i marken.

Bilag 1, Tabel 3 Godkendte vinterhvedesorter til brødhvede

LG Rebellion, NOS 517262.08 (NOS Kanga) og SU Horizon mangler i udkastet til bekendtgørelsen.

Med venlig hilsen

Alberte Knudsen-Nielsen
konsulent

M +45 6024 0272
E alkn@lf.dk